

Pieter Eduard Frankema is geboren op 12 oktober 1923 in Djokjakarta, NOI. Hij woonde vlak voor de oorlog aan de Nieuwe Willemstraat 3 in Malang, NOI.

Tijdens de Japanse bezetting werd hij krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Hij kwam uiteindelijk terecht in Thailand waar hij moest werken aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Hij kwam terecht in kamp Chungkai. Kamp Chungkai lag 57 km van Non Pladuk, aan de samenvloeiing van de twee grote rivieren, de Mae Khlaung en de Khwae Noi. Hier werd gewerkt aan twee bruggen over de rivier de Kwai. Het kamp

werd later een groot hospitaalkamp met heel veel zieken, die terugkwamen van de hoger gelegen werkkampen langs de spoorlijn. Het was tevens een doorgangskamp voor mannen, die op weg waren naar de hoger gelegen werkkampen. Chungkai werd geopend in november 1942 en bleef in bedrijf tot het in juni 1945 werd gesloten. Tijdens zijn krijgsgevangenschap was Pieter daar aanwezig bij de oprichting van de Kapitein Servaes Stam op 2 december 1943. Veel scouts uit Java vonden elkaar daar weer. Deze stam heeft bestaan tot mei 1944.

Hij illustreerde het programma voor ontspanningsactiviteiten tijdens Pasen 1944 in dit kamp. Op de voorzijde een potloodtekening (kleur) van een zwart kruis. Links op de achtergrond een ontploffende bom. Rechtsboven een afbeelding van een eredienst, gescheiden van de rest van de tekening door een palmblad. Rechtsonder de tekst: "Pasen 1944" en de letters P.E.F. (Pieter Eduard Frankema).

Pieter ging op 4 juli 1944 met de Rashin Maru van Singapore naar Japan. Daar kwamen ze op 11 september 1944 aan in kamp Tokyo 14B, Tsurumi. Hier moesten ze onder andere werken voor Toshiba Electric Co. Het kamp werd twee keer gebombardeerd. Op 30 augustus werden ze o.a. met Hospitaalschip Benevolence geëvacueerd.

Pieter is overleden op 5 januari 2000 in Amsterdam.

Meer informatie

[Kapt. Servaes Stam Ned. Ind. Padvinders opgericht 2 Dec'43 Chungkai Thailand' - Het Geheugen \(delpher.nl\)](#)

[Pasen 1944 - Het Geheugen \(delpher.nl\)](#)

[Spoorlijn \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Online Familieberichten; Overleden: Pieter Eduard Frankema \(05-01-2000\) \(online-familieberichten.nl\)](#)

[Sendai 5B, naamlijst 155 Nederlanders, sept 1945 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\) Tokyo 14B.htm](#)

[Database Nederlandse dwangarbeiders Birmaspoorweg \(quasarbooks.com\)](#)

[Pieter Eduard Frankema \(Djakakarta, 12 oktober 1923 - Amsterdam, 5 januari 2000\) - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

